

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naročniki
vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Marašnja:
za celo leto Din 30.—
za pol leta " 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Slovenske Kmetijske Stranke“.

Vsako vrtičkar
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in tožila se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 2508. — Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Za naš list!

Klerikalni boj proti nam. — Zakaj se nas boje? — Pritisk od zgoraj. — Z vero agitira SLS proti kmečki svobodi in proti svobodni Sloveniji.

Ne bomo hvalili sami sebe. Naš list prebira redno teden za tednom nekaj tisoč slovenskih kmetov in vsi ti tisoči zavednih slovenskih mož pravijo: »Kmetijski list« je danes izmed vseh slovenskih listov najbolj pogumen in on edini neustrašno pove resnico, kakoršna je, brez ozira na desno in levo. Je pa to tudi edini list, ki stalno zastopa geslo: »Mi hočemo svobodno Slovenijo v okviru sedanjih državnih mej, v svobodni Sloveniji pa naj o svoji usodi svobodno odločuje svoboden slovenski kmet, brez komande farovža in mestnega fraka.«

Naravno in razumljivo je, da nas zaradi naše politike in zaradi našega boja za svobodo kmečkega stanu sovražijo vsi tisti, ki so bili vedno vajeni nad kmeti komandirati. To so v prvi vrsti voditelji klerikalcev, ki so stoletja in stoletja učili kmete samo ponižnosti in pasje pokorščine in »milosti«, nikdar pa kmetom niso povedali resnice, da je samo kmet tisti, ki zasluži ime »gospod«, ker on vse redi, od škola gori pa do svinjskega pastirja dol!

Mi vemo danes iz zgodovine, da so vrhovni voditelji vseh klerikalnih strank na svetu vedno služili in da še danes služijo samo mogočnejšem tega sveta. Ko so se uprli slovenski kmetje pod Matijo Gubcem proti graščinskemu trinogom, je dal salcburški nadškof plemenitašem 25.000 takratnih tolarjev na razpolago, da so ložje zadušili kmečki upor — za zatirane kmete in za njihovo pravico ta gospod ni našel niti besede! Za časa velike francoske revolucije, ki je osvobodila zatirani »tretji stan« (kmete) neznoznega plemenitaškega jarma, so stali visoki cerkveni dostojanstveniki na strani zatirancev in so svečano preklinjali tisto veliko osvoboditev, brez katere bi niti eden od današnjih klerikalnih kolovodij v Sloveniji ne mogel nositi ovrtnika in kravate, ker bi bili kot sinovi kmetov-tlačanov vsi že od svojega rojstva naprej obsojeni na tlačanstvo! In kaj vidimo danes? Danes stoji zopet SLS in njen vodja na strani belgrajskih mogočnejšev proti slovenskim kmetom, katerim pač vrže včasih kakšno »gnadljivo« drobtino, da jih pomiri, nikdar pa ne zine besede o svobodnem gospodstvu kmetov, kajti gospodstvo je pridržano po mnenju klerikalnih kolovodij samo »višjim«!

Mj pa govorimo in pišemo drugače! Mi pravimo: Čemu naj gospoduje nad kmeti, ki vse redijo, farovž? Čemu naj gospoduje nad njimi mestni frak? Kje vraga pa je zapisano, da mora ravno fajmošter ali pa advokat ali pa sodnik itd. tudi politično gospodovati nad kmeti? Zakaj pa ne bi smeli kmetje sami biti gospodje nad seboj in gospodje v deželi, ki živi od njihovega dela?

Vidite, ta nauk je gospodstvu pokvarjena gospode nad kmeti silno nevarna. To mi sami priznamo. Je pa na drugi strani za kmete silno koristen! Ker pa gospoda, zlasti kleri-

kalna, dobro pozna nevarnost, ki ji grozi od zmage kmečke zavednosti, zato tolče po nas, zato bije po nas in zato vpije po kmetih s prižnic, vpije po misijonih in vpije po svojih časopisih: Ljudje božji, nikar ne berite »Kmetijskega lista«, če ne, vas bo hudič vzel in vaše duše se bodo cvrle na vekomaj veke v peklenškem ognju.

Niso pa kmečke duše prav nič v nevarnosti, če berejo naš list in hudič ne bo prav nikogar vzel zaradi tega. Saj še klerikalcev nima časa znositi tja, kamor spadajo, kaj bi šele druge ljudi. Pač pa je v nevarnosti gosposka komanda nad kmeti, zlasti politična komanda farovža, pa tudi komanda druge gospe, če zmagajo ideje, ki jih mi širimo.

Kakor je delala še vsa gospoda proti ljudem, ki so se zavzemali za potlačene in zatirane, tako dela tudi današnja gospoda proti nam. Naš list pienijo, nas tožijo, našim poslancem jemljejo njihove pravice. Samo da bi nas spravili na kolena in da bi zatirana slovenska kmečka raja še naprej pripogibala svoj hrbet in svoje koleno pred pokvarjenci. Tako je delala pokvarjena gospoda pač vedno. Toda nikdar še niso postavili vere tako očitno v službo mogočnejšev tega sveta kot dandanes.

Po višji naredbi morajo duhovniki te dni

agitirati za »katoliško« časopisje. Če bi šlo res za verske resnice, bi nič ne rekli. Toda, kako pa pišejo ti »katoliški« časopisi politično? Politično pišejo tako hlapčevsko in tako goreče zagovarjajo sedanji nasilniški režim in sedanje vlastodržce v Beogradu, ki vladajo na strašno škodo slovenskega kmeta, da mora reči vsak človek: SLS je vero prodala Beogradu, samo da lahko drži še naprej politični bič v svojih gosposkih rokah, da bi si s tem bičem še zanaprej s silo zadržala svoje gospodstvo nad slovenskimi kmeti!

Salcburški nadškof je poslal plemenitašem 25.000 tolarjev, da ukrote zatirane uporne kmete. Danes pa daje »katoliška« SLS gospodi v Beogradu vero oziroma hudiča na razpolago, da bi kmetje ostali še za nekaj sto let na tleh!

To je jedro vsake klerikalne politike in tudi slovenske klerikalne politike: Pritisniti je treba ljudi na tla in držati jih je treba v strahu (ali z bajoneti ali pa s hudičem), da se pokore mogočnejšem, ki dajejo klerikaliji seveda pošteno nagrado za njeno rabeljsko delo nad zatiranim ljudstvom.

Zato pa prosimo in pozivamo svoje prijatelje in vse somišljenike!

Na delo za naš »Kmetijski list«, ki edini odpira ljudem neustrašeno oči, ki jih uči in bodri in ki edini širi med slovenskimi kmeti veliko misel o svobodnem gospodstvu svobodnega kmeta v svobodni Sloveniji! Pridobivajte mu naročnikov, kolikor morete, klerikalno petolizništvo pa naj izgine iz svobodnih slovenskih kmečkih hiš!

Okoli 20 milijonov novih oblastnih davkov.

Oblastni odbor (SLS) je predložil nov proračun, ki uvaja nove ogromne davke na skoro vse državne davke in takse. — Trošarina na vino bo znašala 300 odstotkov, zemljiški davek se povzra za 30 odstotkov itd.

Proračun ljubljanske oblastne samouprave za leto 1929, ki je bil predložen na današnji seji oblastne skupščine, izkazuje

rednih izdatkov 74.048.306 Din in prav toliko rednih dohodkov. Proračun je skoro za 20 milijonov višji, kakor je bil za leto 1928, ki je izkazoval 55.941.575 Din rednih izdatkov in dohodkov.

Izdatki:

V proračunu za leto 1929 so izkazani naslednji izdatki: Splošna oblastna uprava 3.361.564 Din (za leto 1928 2.991.000 Din), deželna kultura 13.362.804 Din (9.172.400 Din), javna dela in oblastno imetje 14.067.904 Din (10.979.000 Din), obrt in trgovina 2.050.000 Din (925.000 Din), zdravstvo in javno skrbstvo 33.278.336 Din (26.674.175 Din), socialno skrbstvo 2.174.000 Din (lani je bilo socialno skrbstvo združeno z zdravstvom), prosveta 2.120.000 Din (2.500.000 Din), dolgovi 1.433.698 Din (1.500.000 Din) preskrbnine 200.000 Din (0), razni stroški in proračunska

rezerva 2.000.000 Din (1.200.000 Din), skupaj 74.048.306 Din (55.941.575 Din).

Dohodki:

Proračun izkazuje lastnih dohodkov iz oblastnih zavodov in ustanov 5.097.000 Din, raznih dohodkov 266.345 Din, dohodkov iz oblastnih davščin 36.180.000, prispevkov od drugih oblastnih korporacij 44.000 Din. Povračilo oskrbnin zdravstvenim zavodom od drugih oblasti 2.500.000 Din, prispevki okrajnih cestnih odborov za cestarje 1.200.000 Din, prispevki države po členu 2. uredbe o prenosu poslov na oblastne samouprave 18 milijonov 760.115 Din prispevki države v smislu čl. 3 iste uredbe 2.139.092 Din, prispevek države za vzdrževanje deželnih cest 2 milijona 566.400 Din, državni dolg pri likvidacijski komisiji za potrošene predmete prisilne delavnice 263.854 Din, skupaj 74.048.306 Din.

200% oblastne doklade k državni taksi za gostilniške in kavarniške pravice v višini 80.000 Din.

30% oblastne doklade k državnemu davku na dohodek od zemljišč v višini 1,200.000 dinarjev.

30% oblastne doklade k državnemu davku na dohodek od podjetij, obratov in poklicev prve in druge skupine (točka 1a in 2a) v višini 2,200.000 Din.

30% oblastne doklade k državnemu davku na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov v višini 2,000.000 Din.

30% oblastne doklade k državnemu davku na dohodek od nesamostalnega dela in poklica v višini 400.000 Din.

Oblastne davščine od zaposlitve inozemskih delavcev v višini 500.000 Din.

Oblastne davščine od lovišč in ribolovov v višini 50.000 Din.

6% oblastne takse od vrednosti kinematografskih vstopnic v višini 300.000 Din.

Oblastne takse na gledališke karte v višini 150.000 Din.

Oblastne takse na javne plesne in nočne zabave v višini 500.000 Din.

Oblastne takse na motorna vozila v višini 400.000 Din.

Oblastne takse na potrošnja premoega v višini 300.000 Din.

Oblastne doklade k državni trošarini na vino po 1 Din od litra v višini 15,800.000 Din, 100% obl. doklade k drž. trošarini na fino vino 500.000 Din, 100% oblastne doklade k državni trošarini na pivo v višini 2 milijona dinarjev, 100% oblastne doklade k državni trošarini na navadno žganje v višini 2,800.000 dinarjev, 100% oblastne doklade k državni trošarini na alkohol (špirit, rum, konjak in likerje) 7 milijonov Din.

Povsem na novo se uvajajo oblastne doklade k državni taksi na gostilniške in kavarniške pravice, k državnemu davku na dohodek od zemljišč, na dohodek od podjetij, obratov in poklicev in k davku na dohodek od nestalnega dela in poklica, dalje oblastna davščina od zaposlitve inozemskih delavcev ter oblastna davščina od lovišč in ribolovov. Ostale davščine se deloma izpremenene in povišajo.

Vprašanje dnevnic.

Zapisano je, da je vsak delavec vreden svojega plačila. In nekateri fajmoštri, predno pobirajo bero, radi pridigujejo o tistem evangeliju, kjer stoji, da naj duhovnik živi od oltarja. Prav in v redu je tako in vsak stan je navezan na dohodke, da mora živeti. Tako so menda nastale tudi poslanske dnevnicke ne samo pri nas, nego po celem svetu.

Kakor vsak delavec in vobče človek, ki prejme kakšno plačo, tako mora tudi poslanec delati. Delati mora in razume se tisto, kar veleva interes njegovih volilcev. Plačo

poslanec dajejo namreč volilci in ne morda kakšen Ilija Mihajlović ali Anton Korošec ali kateri drugi prijatelj Puniše Račića. Politično delo pa je različno. Kvalifikacija o njem morejo izdajati zopet le volilci. Kajti bilo bi smešno, če bi n. pr. delo opozicije kvalificiral kakšen vladni predsednik. Zato za svoje delo in ponašanje pravi poslanci, resnični zastopniki ljudstva niso drugemu odgovorni nego volilcem, svojemu narodu. Če se n. pr. kakšen klerikalni poslanec bolj boji svojega fajmoštra ali pa škofa ali pa dr. Korošca nego volilcev, ne ravna prav po svoji vesti.

Kakoršni so volilci, taki so tudi poslanci. Z različnimi zaslugami opravičujejo svoj kruh. Tako n. pr. večina klerikalnih poslancev za svoje dijete dremlje in tu pa tam malo pokima. Za stranko ne žrtvujejo nič ali pa ravno tako malo in zbirajo posvetne zaklade. Zabeležil sem si svoječasno, da so z dobro svojo politiko zaslužili hiše mnogi klerikalni poslanci tako: Žebot, Vesenjaj, dr. Hodžar, Kremžar itd. Drugi nalagajo v hranilnice za čase, ko jih bodo volilci nagnali. Eni se oblačijo kakor angleški lordi in jim zato cincarji ne verjamejo, da so kmetje. Vsak ima svoje veselje. Gospod Štefan Falež n. pr. ima strašno veliko veselje do posebno lepih »šnajetihlov za Beograd«. V parlamentu noben klerikalni poslanec že ni spregovoril nekaj let. Zato torej ne dobivajo dnevnic! Za doma tudi ne potrebujejo mnogo; vsa agitacija seže od treh do pet fara. V farovžu spe in jedo; stvar je jako cena.

Zato pa se trudijo volilcem oddolžiti na drugi način. Gospod Pušenjak n. pr. je mislil, da »deluje« za volilce in SLS program, če sodeluje pri znanem predlogu morilca Puniše Račića, Tomo Popović, vojvoda Lune, če so mu pri vsem sotrudniki, Dragan Bojović, če ga po umoru še šest ur zabava in potem spremlja do »najboljšega« notranjega ministra, kar jih je zemlja rodila, no in sam Puniša Račić je mislil, da najbolj zasluži dnevnicke, če strjelja in ubija tovariše-poslance, »kad

su interesu Srbstva i otadžbine« ogroženi. Vse to pa imajo odobriti volilci.

Mi in Kmečko-demokratska koalicija smo vedeli, da je prva naša naloga, da se z vsemi parlamentarnimi sredstvi borimo zoper to golazen. To smo v polni meri storili. Preprečili smo strašno angleško posojilo, predstavili pred vso javnostjo celega sveta cincarsko grdobijo v pravo luč in prejeli dnevnicke. Pa ne samo dnevnicke, nego tudi smrtonosne strele. Trije naši tovariši so umorjeni, dva težko ranjena, drugim se grozi s smrtjo. Pušenjak in Smodej pa sta med mnogimi drugimi odlikovana. Po umoru pa smo zapustili krvava tla, da priborimo prečanskemu narodu svobodo in ravnopravnost na drugi način in z drugimi sredstvi. Pred vsem smo uporabili vse do poslednje pare naših dnevnic za to, da je narod o vsem poučen. In narod je to odobril, tisti narod, ki s svojimi žulji daje dnevnicke, pa ne samo dnevnicke, nego tudi plačo Korošču in Iliji Mihajloviću, katerih mesečni dohodki se cenijo na mesečnih 100.000 dinarjev.

Zakaj so torej ustavili dnevnicke? »Slovenec« poroča, da se ustavijo vsem tistim poslancem dnevnicke, ki ne prihajajo na seje. In da ne bi to povzročilo paniko v lastnih vrstah, previdno dostavlja v oklepaju, da poslancem KDK. Kajti, če bi obustavili vsem, bi jih bilo to več kakor dve tretjini. Dr. Gosar in Bedjanič tudi nista bila na sejah od 20. junija. In koliko drugih ne! Zaradi varčevanja jih tudi niso ustavili! Kajti, če bi jim bilo do varčevanja, potem bi bili sprejeli moj predlog, ki sem ga bil stavil v administrativnem odboru na prvi seji po lanskim volitvah, da naj se namreč poslanske dnevnicke znižajo od 300 na 200 Din dnevno. Toda pri tistem mojem predlogu so se bili vsi četveronožci vsedli na ušesa! Zakaj so torej ustavili dnevnicke opoziciji KDK?

Samo zato, ker računijo, da bodo odpor KDK strli in zlomili. Pa se kruto varajo! V KDK se ne zbirajo »dnevničarji«, pri nas ni mandatolovcev zaradi dijet, nego pri nas so možje, ki se bore za pravice naroda, za interese svojih volilcev. O tem se bodo sedanji vlastodržci in koritarji že še temeljito prepričali. Zato je prav, da so dnevnicke obustavili, da se bomo tudi na tem polju ločili. Sram pa me je ene same stvari! Da sem že osem let poslanec v državi, v kateri so plače poslancev zavisne od dobre volje enega Korošca ali enega Ilije Mihajlovića. Tega balkanizma se ob »desetletnici svobode« resnično sramujem iz dna duše.

Ivan Pucelj.

To je pametna beseda!

Koga bi bilo treba najprej mobilizirati in poslati na bojišče. — Vojna bi bila izključena, če bi vse države pristale na predlog generala Holma.

V »Prager Tagblatt-u« smo brali pretekli teden to-le:

General Friedrich Holm, član kraljevskega Jahtkluba v Kodanju, je poslal Društvu narodov nov načrt, kako preprečiti vojno. Holm pravi, da mu je pomagal sestaviti ta načrt polkovnik House (reci: Haus), znani sotrudnik prezidenta Wilsona. V pismu, ki ga je pisal House Holmu, pravi, da bi bila vojna nevarnost enkrat za vselej odstranjena, če bi vsi narodi sveta odobrili njegov načrt. V načrtu generala Holma je formuliran zakon, ki naj bi ga Društvo narodov priporočilo vsem svojim članom. V zakonu je rečeno, naj vsak narod, ki se odloči za obrambno ali napadalno vojno, v 10 urah po vojni napovedi ukrene sledeče:

Ker odgovorni činitelji vsake države, ki so zapletli državo v vojno, niso več vredni zavzemati svojih mest, morajo biti najpozneje v 10 urah po vojni napovedi mobilizirani. To se nanaša na kralje in prezidente ter na vse njihove moške sorodnike od 16. leta, dalje na vse državne uradnike, vse častnike in člane vlade in parlamenta, ki so glasovali za vojno. Vse je treba takoj uvrstiti v pehoto in sicer v napadalne kolone, ali pa jih poslati na podmornice. Vsi morajo takoj prvi dan na bojišče. Z njimi morajo iti tudi vsi duhovniki, ki niso nastopili proti vojni.

Ženske vseh dostojanstvenikov, ki jim bo dana čast boriti se v prvih vrstah za svoj narod, je treba takoj poslati kot navadne usmiljenke v bolnice in sicer po možnosti na bojišče. Kakor žene, tako izgube tudi možje za časa vojne pravico do povišanja, odlikovanja ali odškodnine za kakršnakoli junaštva ali zasluge. Zakon naj bi dalje določal, da mora v vsaki vladi sedeti minister miru, ki naj vodi vojno tako dolgo, dokler ne bodo oni, ki so za vojno odgovorni in ki se bore za svojo domovino na bojiščih, nadomeščeni na način, ki ga vsaka država sama določi. Kot jamstvo, da se bo ta zakon strogo izvajal, če pride do vojne, naj bi se v vsaki državi organiziralo in do zob oborožilo 5000 moških volilcev, ki bi kralja ali prezidenta, če treba z orožjem v rokah prisilili, da bi vse določbe tega zakona striktno izvajal in da bi stopil torej tudi sam v prednje vrste borcev za svojo domovino.

O sredstvih in ukrepah, ki bi preprečili v bodoče vsako vojno, se je že mnogo razpravljalo. Vsi narodi, ki čutijo na svoji koži strašne posledice zadnjega svetovnega klanja, si prizadevajo preprečiti v bodoče vsako vojno nevarnost. Toda doslej še nihče ni predlagal tako pametnih ukrepov, kakor jih predlagata general Holm in polkovnik House. Prepričani smo, da bi bila nevarnost novega klanja res enkrat za vselej odstranjena, če bi države pristale na ta predlog. Žal se pa tiče osnutek zakona omenjenih vojaških dostojanstvenikov onih činiteljev, ki v vsaki državi vedre in oblače in ki ostanejo v primeru vojne lepo doma. Zato je malo upanja, da bi se ta sijajna ideja uresničila.

„DEČVA“

Žene in dekleta! Poslužite se naše narodne in poletne noše! Zahtevajte pri vseh trgoveh nagelnovo dečvino blago, ki se prodaja v prid Jugoslovenski Matici in Dečjemu demu.

Zakaj so umorili Radiča?

Dne 20. junija so padli v Narodni skupščini strelji, ki so zadeli pet poslancev Hrvaške kmečke stranke, med njimi tudi Stjepana Radiča. Svoji rani je podlegel Stjepan Radič dne 8. avgusta t. l.

Mi vsi se še jako živo spominjamo, kako so takrat hiteli zatrjevati naši vladinovi na usta dr. Korošca, da je zločin le »delo posameznika«, da je »delo nekega Črnogorca« itd. in poskušali so se izgovarjati s tem, »da so zločin izzvali Hrvati sami«.

Mnogi Slovenci so takrat verjeli, da je vse res tako, kakor je trobilo vladinovski časopisje v Beogradu in v Ljubljani. Žalibog je bilo med onimi, ki so tem pripovedkam verjeli, tudi mnogo slovenskih kmetov, ki jim pa tega ne zamerimo, ker niso bili poučeni o pravem stanju stvari.

Danes pa poznamo to stvar že precej bolje. Mi vemo danes, da ni zaprt v preiskovalnem zaporu samo Puniša Račić, ampak še dva druga poslanca, ki sta obdolžena sokrivde na umoru. Brez tehtnih vzrokov preiskovalni sodnik obeh gotovo ne bi bil zaprl. Dalje vemo, da obstoji neko pismo, ki je bilo v hrvaških časopisih tudi objavljeno in iz katerega izvemo, da je sam prejšnji predsednik vlade tistemu časnikarju naročil, naj hujska proti Radiču in Pribičeviću in list »Jedinstvo« je res hujskal na umor Radiča. Vse to pa so nepobitni dokazi, da je morala obstojati proti Radiču cela zarota, o kateri pa danes še ne vemo, kako daleč je segala. Tega bržkone tudi nikdar zvedeli ne bomo. Zarota pa je bila!

Tu pa nastane vprašanje:

Zakaj so se zarotili proti Radiču?

Odgovor na to vprašanje je silno važen, važen tudi za slovenske kmete, kajti odgovor na to vprašanje pove, da se gre pri tej stvari tudi za kožo slovenskega kmeta!

Eni pravijo, da je Radič moral pasti zato, ker je bil Hrvat in ker je kot Hrvat organiziral na Hrvaškem odpor proti Srbom oziroma proti Belgradu. Ta trditev ima pač nekaj na sebi, ampak ne vsega. V belgrajskem parlamentu je bilo še več Hrvatov, toda tem Hrvatom se ni nič zgodilo. En Hrvat sedi celo v vladi, eden pa je poslanec. Toda ta obadva Hrvata sta člana Davidovičeve stranke, ki je skozi in skozi velikosrbska! Zakaj na ta dva Hrvata ni bil naperjen noben revolver, čeprav sta Hrvata? Jasno je, da zato ne, ker sta člana velikosrbske stranke, t. j. ker podpirata današnji režim. Takih ljudi pa se vladodržci v Belgradu nikdar ne branijo, čeprav so Hrvati ali Slovenci.

Radič torej ni bil umorjen, ker je bil Hrvat. Vzrok tiči drugje.

Strah pred kmečkim gibanjem.

Mi vemo, da je bil Radič ustanovitelj in voditelj velikega socialnega kmečkega pokreta, ki ni ostal omejen le na Hrvaško, ampak se je mogočno razširil po vseh deželah kraljevine SHS in ki je zajel vse narode v tej državi, kjerkoli prebivajo kmetje. Za čem stremita ta veliki pokret, je bralcem našega lista znano: Osigurati svobodnemu kmetu svoboden dom in priboriti kmetu, ki vse redi, tisto moč v državi, ki mu po božji in človeški pravici pripada. »Kmet ima pravico na državni proračun«, je rekel pokojni Radič.

Belgrajska pokvarjena gospoda, ki si danes edina lasti pravico na državni proračun in ki si lasti pravico, da sme izmозgavati vse stanove in vse narode in dežele v tej državi, je silno dobro razumela, kaj pomeni zanjo. Radičev nauk »o svobodnem kmečkem domu« in »o kmečki pravici na državni proračun«. Ta gospoda je zelo dobro razumela, da mora biti konec njenega neomejenega gospodarstva

nač vso državo, da mora biti konec njene koropecije in konec izmозgavanja, če zmaga Radičeva kmečka ideja (misel).

Vaba v zanjko.

Belgrajski vladodržci so se poskušali otresti preteče nevarnosti najprej z zvijačo. Znano je, kako so Radiča l. 1925 premamili, da je sklenil znani »sporazum«. S tem sporazumom so ga zvalili v Belgrad! To spoznavamo žalibog šele danes. Računali so tako-le: Pustimo ga v vlado, dajmo mu ministrski stolček, pa bo mož svoje kmete zatajil in bo nam pomagal za skledo leče pri ministrski mizi kmete krotiti, tudi hrvaške kmete — približno tako, kakor pomaga danes SLS Belgradu držati slovenske kmete na vrvcu! Če pa ne bo ubogal, no, potem pa...

Tako so računali v Belgradu, kjer vedno računajo s tem, da je za čast, slavo in denar mogoče vse kupiti. Pri Radiču pa so se v tem oziru vračunali!

Radič tudi kot minister ni zatajil nikdar svojega in našega kmečkega programa! On je organiziral kmete naprej, je hodil na kmečke shode kakor prej in delal za kmete kakor prej — na veliko jezo in iznenadenje Belgrada!

V Belgradu so čutili, da pri Radiču ne gre po njihovih računih. Takrat se je začela zarota: Radič mora pasti, sicer bo našega gospodarstva prehitro konec!

Radič je padel, ne ker je bil Hrvat, ampak ker je vodil tisto kmečko gibanje in tisti veliki socialni pokret, ki je v vseh državah gospodstvu pokvarjene gospode najbolj nevaren!

Kadarkoli in kjerkoli pa je bilo na svetu ogroženo gospodarstvo pokvarjenec nad »kmečko in delavsko maso, tam se je vedno visoka duhovščina (»Cerkev«, ne vera!) postavila na stran mogočnikov. Tako so škofje pomagali streti Matijo Gubca, za časa francoske revolucije je stala »Cerkev« (ne vera!) na strani plemenitašev in grajščakov in tudi danes stoji SLS z dr. Korošcem na čelu na strani belgrajske pokvarjene gospode proti kmečkemu gibanju. T u k a j tiči vzrok sovraštva SLS napram Radiču in proti nam!

Predlogi naših oblastnih poslancev.

I.

Predlog poslanca inž. Franca Zupančiča za otvorenje tečaja za pouk in vežbanje domačih živinozdravnikov.

Vsled pomanjkanja živinozdravnikov na deželi, ki so bili v zadnjem času namesto pomnoženi še znatno reducirani, je nujna potreba, da se usposobijo in izobrazijo takozvani domači živinozdravniki vsaj za najnujnejšo hitro pomoč pri porodih in pri enostavnejših bolj navadnih živinskih boleznih. Vse podeželske občine imajo na teh tečajih oziroma na domačih živinozdravniških interes in bi ustanovitev tečajev z veseljem pozdravile.

Zato predlagamo, visoka skupščina skleni: Oblastnemu odboru se naroča, da kar najhitreje podvzame potrebne korake za ustanovitev tečajev za domače živinozdravnike.

II.

Predlog poslanca inž. Franca Zupančiča za nastanitev živinozdravnika v Mokronogu.

V Mokronogu je bil do lanskega leta nameščen živinozdravnik in to vsled nujne potrebe cellega okraja, kateremu je trg Mokronog naravno središče. Razen tega je bil živinozdravnik tudi v bližnjem št. Jerneju kot središču dolenske konjereje. Tudi poslednje živinozdravniško mesto je bilo ukrajeno tako, da je prebivalstvo primorano poslužiti se le uradnega veterinarja v Krškem, v Novem mestu ali pa v Ljubljani. Vsi ti navedeni kraji pa so oddaljeni od nas 40 do 50 km in Ljubljana celo še več. Pot po živinozdravnika je združena z velikimi stroški in je tudi sam račun živinozdravnika z ozirom na oddaljenost zelo velik. Razume se, da se vsak živinorejec in konjerejec boji že v naprej ogromnih stroškov in zato vsak odlaša s klicanjem živinozdravnika. Pogosto pogine žival predno se je živinozdravnika sploh pokli-

Planetar
se neprestano suče okrog solнца.

Ravnotako mirno mine dan ko se pere perilo, če gospodinja izkoristi 7 prednosti, katere ima

Schicht *ovo*
Terpentin-
Milo s svojimi *prednostmi*

calo. Dostikrat pa ga kličejo šele ko je vsaka pomoč živali izključena. Posebna nevarnost je pri kužnih boleznih, ki se vsled tega nedostatka razširijo. Ljudstvo ima naravno vedno le veliko gospodarsko škodo in živinozdravnik pa iz Krškega mnogo skrbi in dela, da se razširjena bolezen omeji in zatre. Pogosto se je dogodilo, da so se morale zapreti meje za živino, kar je vsikdar zelo velika škoda vsemu prebivalstvu. Zelo so prizadete občine glede dohodkov od sejmov, ker mora priti živinozdravnik ca. 40 km iz Krškega in vzamejo njegovi potni stroški navadno vse dohodke za stojnino na sejmišču.

Iz gori navedenih dejstev je jasno razvidna nujna potreba živinozdravnika, ki je bil lansko leto premeščen radi pomanjkanja kredita v južne kraje.

Zato predlagamo, visoka skupščina skleni: Oblastnemu odboru se naroča, da kar najhitreje nastavi v Mokronogu živinozdravnika, ker ga prebivalstvo težko pričakuje.

Gospod Korošec je najboljši notranji minister!

Take napise prinaša »Slovenec« in hudojni jeziki trdijo, da jih diktira g. premijer sam. Sicer pravi pregovor: lastna hvala cena mala, a še bolj resničen je ta pregovor pri današnjem predsedniku vlade. Med tem, ko je klerikalno časopisje že kar hripavo od slavospevov na »največjega Slovenca«, loputajo njegovi zavezniki in »prijatelji« v Beogradu po njemu že kar s kolom. »Pravda«, glasilo stvarnega šefa sedanje vlade g. Marinkovića, ga je prva česnila po glavi. Za anonimnimi napadi pa prihajajo že tudi »od prvih firm«. Sam polir trdnega gradu, striček Davidović, pravijo: »Zakon v naši državi še ni postal absolutni gospodar, nego ga je čisto in samo strankarstvo potisnilo s prestola, na katerem bi moral kraljevati. Javno upravo je upropastilo strankarstvo. Partizanstvo sabotira velike in važne državne posle. Itd.« — Drugi glasni pomagač sedanjega režima g. Šečerov pa ga dopolnjuje: »Situacija se ni poboljšala, nego poslabšala. V skupščini delamo same male, drobne in brezpomembne zakone, kakor so na primer: Čekovni zakon, menični ali pa odvetniški zakon, ki nimajo prav nikakršnega pomena za široke sloje naroda. Da se pa ne donašajo zakoni, ki jih narod potrebuje, temu je kriva vlada, katera ni sposobna, da take zakone izdela in dopsilje narodni skupščini.« — To so pa drugačne besede in druga mišljenja o sposobnostih največjega Slovenca in najboljšega ministra dr. Antona Korošca, nego pa jih usiljuje klerikalno časopisje zapoljanim pristašem SLS!

Izza kulis.

Vsesvetniški »Slovenec« javlja v rubriki, ki služi sicer za »personalne in dvorske vesti«, da je dosedanji njegov beograjski korespondent g. Viktor Schweiger premeščen v »Slovenčev« redakcijo, na njegovo mesto beograjskega poročevalca pa pride Čampov Lojzek iz Vel. Poljan. G. Schweiger je bil v Beogradu blizu sedem let in dobro je služil gospoda Korošca. Saj je napravil iz njega »največjega živečega Slovenca«, zlatega Žebota je povzdignil v »največjega parlamentarca«, skrbel za slavo in čast in dobro ime vsem doli do Škulja in Faleža ter je bil za vse to celo odlikovan na predlog Koroščevega ministra g. Grola. Vzroke »za ovaj premeštaj« nam bo pokazala bližnja prihodnost.

Ali pokošeno ali postrizeno?

V »Jutru« prejšnjega torka sem objavil članek »Politična linija SLS«. V članku sem točno zabeležil z vsemi datumi vred vijugasto pot, ki jo je hodila SLS od začetka leta 1925 pa do današnjih dni. Na dan Vseh svetnikov odgovarja nekdo v »Slovincu« in to brez podpisa. Šibki slog pa kaže s prstom na malega Kulovca. Toda to ni važno, važno je le to: kako odgovarja. V uvodu se sramežljivo opravičuje, da so strogo načelne in vedno dosledne samo take stranke, kakor so najbolj levi komunisti, ki hočejo ali »sami zmagati z revolucijo ali pa naj gre življenje svojo pot«. Po tem priznanju upravičenosti očitkov z moje strani, preide vse težke in slovenski javnosti še danes nerazumljive metamorfoze SLS ter se zaustavi samo pri dveh očitkih. Prvi je ta, da Korošec ni zapustil Radića, nego Radić Korošca. V sicer zelo puhlem članku je to vsekakor vesel akord. Predniki g. Kulovca so pred več stoletji tudi učili, da se solnce vrtilo okrog naše zemlje in ne narobe. In ko so prvi prišli z resnico na dan, so krvavo plačali svojo ljubezen do resnice. In če bi bila še doba grmad, bi Kulovec gotovo ne odnehal prej, da tudi mene scvro, ker trdim, da je g. Korošec zapustil Radića. Da je tako, sem trdil že leta 1925 in potem ves čas. V pismu in besedi! Tako sta trdila tudi pokojna Stjepan in Pavle Radić. In ni ga bilo malega Morica, da bi se bil oglasil. Zdaj pa citira oba blagopokojnika za pričo, da je Radić zapustil Korošca. Je že križ na tem svetu! Če je doktor svetega pisma človek, lahko tudi dokaže, da ni SLS zapustila avtonomije in avtonomističnega programa, nego, da je avtonomija zapustila dr. Korošca. Saj je tudi baba tako dokazala, da je postrizeno in ne pokošeno, da jo je bil mož v jamo vrgel. Druga »neresnica«, ki sem jo v citiranem članku zgrešil, pa je ta, da v za SLS katastrofalnih dneh 17. aprila in prej in pozneje ni bil v Beogradu od SLS samo g. Kulovec, nego — pravi »Slovenec« — ves svet ve, da je bil tam tudi g. Sušnik. — Lojalno priznavam, da tega nisem vedel, ker drugače bi tudi g. Sušniku vso ignoranco tistih dni od srca privoščil. Privoščil in lepo porazdelil na obe rameni na Kulovca in Sušnika, kakor resnično sta torej oba v tistih slav- nih dneh politiko »vodila« po Beogradu. — Vse druge moje očitke — težke in hude — pa gospod člankar molče potrjuje. Hvala!

I. Pucelj.

Kdor hoče imeti dobro pitane prašiče,

mora uporabljati „Težakovo olje za živino“.

Naroča se:

M. TEZAK, Zagreb, Gunduličeva 13

D O P I S I

Medvode. Občinske volitve v Medvodah. Na dopis »Domoljubovega« poročevalca odgovarjamo resnici na ljubo. »Domoljubov« poročevalec je bil najbrže slep, da tako malo pozna razmere v občini. Pravi, da bo le SLS zidala šolo. Tudi naš je ta namen, vrhu tega pa še posebno en oddelek za »Domoljubovega« poročevalca, da bi se vsaj malo poučil, da drugič ne bo več poročal takih neumnosti. Dalje piše, da bo SLS naložila davek na alkohol. To si treba posebno zapomniti. Kaj nismo morda že itak preobloženi z občinskim davkom, kaj še večji davek nalože, da bo trpel samo kmet, delavec in obrtnik? Dalje piše, da Katarinčani ne bodo dobili poti. Mi pa pravimo, kdor prav gospodarji, bo tudi vedno napravil toliko kot SLS, ker že pri zadnjih volitvah v občini Medvode ni prišla v poštev. Potem piše, da je oblastni odbor zgradil vodovod v Vašah. To naj pa pisec »Domoljuba« vpraša kakega pristaša iz Vaš, ki mu bo povedal, da to ni res. Resnica pa je, da je dobil v Št. Vidu nad Ljubljano vodovodni odbor 40.000 Din za popravo starega vodovoda, v Vašah pa za nov vodovod 8000 Din. To je resnično. Tako je tudi pisal »Slovenec«. Kar se pa tiče glede lova jim, pa svetujemo, da naj bodo bolj značajni v vseh stvareh, ne samo na jeziki, da jim tudi takrat, ko je čas, izleze kaka beseda iz ust, zato prosimo, da naj tudi zdaj jeziki mirujejo, da ne bo kakšnih neprilik kot so že bile.

Šmarnice SLS na Gorenjskem. Celoletno napovedovanje, zlasti v resnicoljubnem »Domoljubu«, je skoraj nekaj Gorenjcev premetilo, da so zares pričakovali, da bodo v času vlade »največjega« Slovenca davki znižani. Te dni pa je padla slanica. Iz davčnega urada v Radovljici so zafrfotali čeki, številke težke, povečane. Z glavami zmagujejo Gorenjci, kaj naj to pomeni. Poslušam starega možica, vedno volilca SLS, pa pravi: Gledam ček, mislim na »Domoljuba«, ko je trdil da bo manj, je pa pri moji mali bajti 70 Din več. In tako zdihovanje je povsod, kamor prideš. Bohinjeci se spominjajo zelo obljub. med katerimi je bila tudi na zadnjem shodu, ki ga je priredil poslanec Jan, da se davki letošnje leto gotovo znižajo. Kakšno razočaranje. Vse položnice glase se za tretjino več ko druga leta. Čudno res to more biti, da v času, ko Korošec fura glavna dva ministrstva, po Gorenjskem nič ne pade. Celo Srnec to leto ni nič meril ceste na Koprivnik, na Bledu krog jezera pravijo da so ga pa večkrat med sezijo videli. Tudi k tistemu izdelovalcu gorenjskih fajf je pozabil iti. Dnevno časopisje je v zadnjem času poročalo, da je bil v kranjskem srezu nekeje nastavljen za cestnega mojstra neki ključavničar, ki ima izvrstno izpričevalo od — SLS. Seveda, saj ta obrt s cesto strašno skupaj spada, če cementne cevi kje popokajo, se jih vsaj takoj lahko pocini. Pravijo, da je Tone Umnik na to imenovanje kaj ponosen. Sicer je za to službo prosil tudi neki pijonirski podčastnik, pa je bil menda premalo zanesljiv. Kranjski okraj, zlasti pa mestni avtomobilisti iz Kranja so preskrbljeni sedaj, če slučajno kak avto ostane na cesti proti Jezer- skim in če slučajno ne bode pri roki kak mehanik, bode napake odstranil kar cestni mojster. Bo še slanica padla.

Bukovica pri Ribnici. V nedeljo, dne 11. t. m. na sv. Martina dan se poroči nam jako priljubljeni vaščan in somišljenik SKS gosp. Joško Klun iz Bukovice z gđe. Julko Štrukelj iz Ravni nad Sodražico. Mlademu paru želijo prijatelji fantje in dekleta obilo sreče in blagoslova v zakonskem življenju in nadaljnega dela po našem pravem potu skozi celo življenje.

Vel. Dolina. Še nekaj značilnega moramo povedati, kar se je zgodilo ob priliki zadnje- ga shoda naše stranke. Pri jutranji maši je g. župnik oznanil, da popoldne ne bo litanij. Ljudje so drug drugega spraševali zakaj vendar litanij ne bo. Nekateri so mislili, da so litanije za to odgodene, ker se g. župnik boji, da ne bi bil naš shod preveč obiskan, drugi pa so bili zopet mnenja, da pri nas najbrže ni več vera v nevarnosti, in ker g. župnik to dobro ve, zato pa je litanije kar odpravil ome- njeno nedeljo.

Z Dolenjske. Kot dolenski popotnik sem se oglasil v nedeljo 28. oktobra 1928 tudi v Ribnici, kjer je imel g. posl. Škulj povabljeni občinske zastopnike iz posameznih občin iz ribniškega okrožja na shod, katerim so se smeli pridružiti tudi drugi poslušaleci brez izjeme. Prvo se ozrem po dvorani in naštejemo 30 glav. Čudil sem se tako pičli udeležbi, ker je bil shod razglašen po celem sodnem okraju Ribnica in tudi oklican pred cerkvijo! Shod je bil mišljen kot protestno zborovanje proti komisiji, ki je ocenjevala razrede zemlje v svrhu določitve nje čistega donosa. Imenova- na komisija je namreč ocenila zemljo kočev- skega okraja v isti kvalitativni razred kot okraj Litijo. V svojem govoru je gosp. Škulj povdaril, kako napačno je komisija ravnala, ker je okraj kočevski kvalitativno daleč za litijskim okrajem in da bo poskušal inter- venirati v tem smislu, za kar pa potrebuje kar največ mogoče podpisov za sicer dobro resolucijo. Nadalje je prav otipljivo naslikal sicer nehote, kako brez upliva so SLS poslanci napram srbskim odločujočim pobratim- mom, da je čutil sam potrebo se popraviti: »Pa ne mislite, da bodo tu Srbijanci odločili!« Kdo pa g. Škulj?! To bi ga bili pa prebrisani Škuljevi Ribničanje že morali vprašati!

V Trzišču na Dolenjskem je preminula gospa Marija Prijatelj, roj. Lindič. Bila je splošno priljubljena. Komaj je preteklo en teden, od kar se je ločila in za vedno zupu- stila trgovca gospoda Josipa Prijatelja in dru- ge domače, njegova mati, že ga je zapustila njegova soproga. Težko prizadeti družini izrekamo tem potom naše sožalje.

Št. Rupert na Dolenjskem. Dne 30. okto- bra smo imeli zopet strašno povodenj, ki nam je napravila ogromno škodo. Hudournik potok Bistrica je zopet široko prekoračil bregove in divje, neusmiljeno trgjal in zasipal plodno zemljo. Težko so prizadeti ubogi kmetje, po- sestniki v Št. Rupertu, Boštanju, Pod Brito- fom itd. Spomladi pozeba, v poletju suša in sedaj na jesen pa povodenj, ki odnaša pose- jane njive. Vse to žene kmeta naravnost v obup. Tu je potrebna nujna pomoč od oblast- nega odbora. Lansko leto je bil ob priliki hude povodnji vložen predlog poslanca inž. Zupančiča na oblastno skupščino in kljub temu se merodajni činitelji do danes niso zga- nili. Ogromni so davki, državni in oblastni, tako da omagujemo pod to težo. Pomoč v ne- sreči in hudi potrebi pa tako težko dosežemo. Upamo, da sedaj ne bomo zaman čakali in da se bode začelo z deli na potoku Bistrici, da se preprečijo nadaljne povodnji.

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, žepne robce, kravate, fino damsko, moško in otroško triko-perilo, dišeče milo, torbice, čipke, po- trebščine za šivilje, krojače, tapetni- ke, čevljarje in sedlarje nudi

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo,

Sv. Jurij ob j. ž. Nedeljskega velikega shoda v Celju se je tudi od nas udeležilo prav lepo število zavednih mož in fantov. Klerikalci so bili sicer zelo hudi, da si upajo kmetje, ki so zdaj združeni v kmetsko-demokratski koaliciji, tako javno in samozavestno nastopati. Iz Celja so poklicali dr. Ogrizka, da bi na ta način obdržali doma nekatere svoje puntarje. V trgu in okolici so, če so le mogli, trgali naše plakate, seveda samo ponoči. Ja, ja, hudo je, če človek vidi, kako se mu tla majajo, pa si ne more pomagati. Tudi nekdanja klerikalna trdnjava Sv. Jurij se sumljivo maje in zdi se nam, da bo v kratkem le še razvalina. Med množico šentjurčanov smo opazili vse napredne občinske odbornike iz okolice z županom vred, iz takozvanega naprednega trga pa je bil le en odbornik. Morebiti so pa imeli oni drugi doma z napeljavo elektrike veliko posla.

Iz Ptuja in njega okolice. V zadnjem času smo kmetje tukaj prejeli iz davčnega urada »šeke«. O kakem olajšanju, kakor nam je to ob volitvah g. Vesenjaka tako medeno obljuboval, seveda ni govora. Nasprotno, vsem se nam davke — zvišali — napram lanskemu letu. Ali je to pravica, da mora n. pr. bajtar z borimi tremi orali puste, nerodovitne zemlje plačevati kar 300 Din? Najbolj nezadovoljni so kmetje, volilci SLS, kajti njih je davčni vijak pošteno pritisnil. Preklinjajo vlado, da se kar kadi. Nam se smilijo, kako grdo so jih ob volitvah voditelji SLS prevarili. Tako brezskrbno srbska framazonska cinerija še nikdar ni odirala slovenskega kmeta kakor ravno sedaj, ko je g. Korošec za ministrskega predsednika. Da, da, težke milijone davčnega denarja bo nas Slovence stal ta nesrečni centralistični ministrski stolček. Vendar žalibog, to še ni vse. Novi davki še-le pridejo. **Oblasti, po krivdi SLS, ne dobijo iz Beograda niti pare.** Voditelji SLS raditega, moramo priznati, nikakor niso v zadregi. Zakaj pa imamo pohlevno »ovco« (slovenskega kmeta) z zavezanimi očmi; bolj jo strižemo, bolj nam je pokorna. Dajmo in obrijmo jo čisto, sedaj, ko smo na vladi! Si mislijo in tako bo plačal po višane oblastne davke slovenski kmet! — Gospoda jih ne bo. S framazoni Tuna na vladi čepi — Beograd zida palače, a kmet obupan v dolgovi — krpa raztrgane hlače...

Sv. Jurij ob Ščavnici. Pri nas je pač vedno kaj novega. Človek bi se moral spraviti samo k pisanju, pa bi bilo takih novic na kupe. Imamo seveda burno življenje, pomešano z raznimi avanturami — politika je na dnevnem redu vedno lep kos. Zadnji čas je obrnjena pozornost v Svajnce — posebno tja, kjer je pošta! Tam je povzročil najprej jako hudo rano neki Ivan — »nisem mislil, da je zmožen kaj takega«. Zdaj pa je prišel zdravnik Feliks, ki baje zna izvrstno zdraviti. Upanje je torej, da se bo rana hitro celila, posebno, ker je dosti masti na razpolago. Kmalu bodo volitve v cestne odbore; pri nas v okrajne zastope. Imamo dva nasprotnika: Blažona in Tomažina. Blažon ima malo upanja za uspeh, ker ni priljubljen med ljudstvom; pravijo, da je celo nesposoben. Tomažin je imel zadnjič, istočasno z g. Hohnjecem, shod — presneti Tomažin! Vsi boljši ljudje so ga poslušali — mislim bolj trezne ljudi seveda — sicer smo vsi enaki. Mi Jurjevčani se veselimo Tomažinovega uspeha. Aha! Skoraj bi še nekaj pozabil! V ivanjski šumi se bo delal prihodnje dni slavolok, na čast jurjevškemu šampionu z motorjem. Pleterkov Miha drži slavnosten govor. Vabljeni ste vsi.

Ogromno iznenadenje doživele so nedvomno one gospodinje, katere so prvič prale perilo z Radionom. Ne samo, da je ostalo perilo popolnoma nepoškodovano, nego bilo je oprano mnogo boljše in boljše. Vzrok temu je to, ker Radion ne vsebuje klor, a tudi ne drugih škodljivih dodatkov.

TEDENSKI KOLEDAR.

11. novembra, nedelja: Martin.
12. nov., ponedeljek: Kuno.
13. novembra, torek: Stanislav.
14. novembra, sreda: Venerand.
15. novembra, četrtek: Leopold.
16. novembra, petek: Otmar.
17. novembra, sobota: Gregor.

SEJMI.

11. novembra: Moravče, Dobrnič, Št. Gothard, Bučka, Fara, Ig, Ormož, Lipnica, Lašče, Srednja vas v Bohinj, Poljane, Laško, Marenberg, Sv. Mohor.
12. novembra: Sv. Martin, Radeče.
13. novembra: Metlika, Bušča vas.
14. novembra: Gomilica.
15. novembra: Grahovo, Poljčane, Vransko, Radgona.

VALUTE.

Dati moramo za:

	Din
1 nemško marko	13.56
1 švicarski frank	10.93
1 avstr. šiling	8.—
1 angleški funt	276.18
1 ameriški dolar	57.95
1 francoski frank	2.22
1 čsl. krono	1.68
1 italijansko liro	2.98

Naročajte

KMETIJSKI KOLEDAR

za leto
1929

„Srečna zaročenka sem“

pravi razumna Mica. „Zmeraj bom mladostno izgledala, ker RADION prevzema mesto mene najtežje delo v hiši in sicer pranje perila. RADION pere sam in

varuje perilo!“

NOVICE.

Tov. Pucelj je v nedeljo večer po privatnih opravkih odšel v Beograd in se v torek vrnil. »Slovenec« javlja »bavljenje« poslanca Pucelja v Beogradu v svojem političnem poročilu iz Beograda. Dokaz, kako so gospodje osamljeni in kako bi radi utehe svojemu mučnemu položaju celo v privatnih poslih in opravkih poslancev KDK.

Živinorejsko zborovanje za ptujski okraj se vrši v nedeljo dne 18. novembra 1928 ob 10. uri v Ptuj v prostorih M. Brenčiča. — Pozvani so vsi župani občin, župni načelniki in namestniki ter znani živinorejci radi tega, ker se ima storiti zelo važen sklep glede razdelitve pasme goveje živine in določitev novih žup. — Živinorejci, pridite na to velevažno zborovanje polnoštevilno!

Združitev občin Litija, Hotič in Konj. Oblastni odbor je predložil oblastni skupščini predlog, da se občini Hotič in Konj združita s politično občino Litija. Združitvi se upirata občinska odbora Hotič in Konj, oblastni odbor pa v svojem predlogu povdarja, da je manjši

del občanov proti združitvi, večina občin Hotič in Konj je pa za združitev. Kolikor je nam dosedaj znano, odklanja združitev celokupno prebivalstvo občin Hotič in Konj. Da bo tu jasnost, naj se izjavijo občanje sami, ker je naše stališče, da odločaj ljudstvo samo, ne pa interesi posameznih oseb.

Kmetijska šola na Grmu je zaključila šolsko leto 1927/28 dne 30. oktobra. Šola je dovršilo 32 gojencev in sicer trije z odličnim, 14 s prav dobrim in 15 z dobrim uspehom. Pohvalno diplomu je dobil kot vsestransko najboljši učenec Anton Stare iz Čuril pri Metliki. Novo šolsko leto se prične na zavodu dne 8. novembra t. l. Novo sprejeti gojenci se vpisujejo dne 7. novembra.

Ivanjkovec. Tukajšnja vinarska zadruga Jeruzalemčan priredi svoj običajni vinjski sejm in razstavo dne 18. decembra t. l. v tukajšnji dvorani tik kolodvora.

Tatvina v vlak. Trgovec Anton Verbole iz Izlak pri Zagorju se je vozil z vlakom iz Celja proti domu. Med vožnjo mu je spretno izmaknil njegov sopotnik denarnico z 10.000 dinarji ter brez sledu izginil.

PODLISTEK

Alfonz Komel:

Spomini.

Bilo je nekako okoli dveh zjutraj. Na nebeškem svodu so trepetale blede zvezde, mesec se je ravno nagibal na drugo stran Vrha ter z zadnjimi medlimi žarki pozdravljal malo gorsko vasico ob vznožju hriba.

Tajinstveni mir je vladal še tu okoli, niti najmanjše sapice ni bilo čuti. Samo tam iz daljave je prihajalo otožno skovikanje sove, in to edino je motilo veličastveno poezijo kresnega jutra.

Iz šolskega poslopja te gorske vasice se prikažejo tri osebe, opremljene s puškami, nahrbtniki ter drugo lovsko opremo; očitvidno so lovci. S prožnim korakom krenejo po glavni poti skozi vas. Njihov korak prebudi tu in tam kakega četvonožnega čuvarja izpred obcestnega hleva, da z glasnim laježem opozori gospodarja na mimoidoče, obenem s tem alarmira še druge svoje tovariše istega poklica.

Trojica molče nadaljuje svojo pot skozi vas, nobeden ne spregovori besede, samo trdi koraki odmevajo od hiš; tu in tam zadene okovan čevljev ob kremen, da se prikažejo iskre.

Na koncu vasi pred znamenjem, tam, kjer se od glavne poti odcepi ozka steza, postoji najsprednejši nekoliko, seže z roko po nahrbtniku ter vzame iz njega žepno svetilko.

»Ivo, sedaj pa le polahkoma na levo po stezi, nič se nam ne mudi, do zore bomo gotovo na mestu.« To so bile prve besede, ki jih je izustil oče Hostar, ki je bil vodja te lovske ekspedicije. Prvi za njim je stopal njegov sin Ive, a zadnji gospod Franjo, mlad učitelj, a obenem strasten lovec in sportnik. Z očetom Hostarjem sta bila velika prijatelja, vedno se je rad odzval njegovemu povabilu za na lov. Ni mu bilo sicer toliko do tega, da bi vedno moril divjačino, pač pa je ljubil naravo in zato ji je žrtvoval skoraj vse proste ure. Dan na dan je hodil s puško okoli, največkrat se je pa le vračal brez plena. Tudi danes se je radevolje odzval Hostarjevemu povabilu, ki je bil zakupnik velikega lovišča in znan daleč na okoli kot vesten in dober lovec.

Po četrtni hoji dospejo do smrekovega gozda. V gozdu je vladala neprodna tema, steza se je popolnoma zgubila med smrekami. Težko bi lovci napredovali, da ni v tem oče Hostar pritisnil na gumb električne svetilke, ki je s svetlim žarom obsula stezo in nje bližino. S tem je bila lovcem olajšana hoja in s prožnim korakom so se spenjali po stezi, ki se je vila precej strmo med skalami in smrekami.

»Kako je zrak svež, kako prijetno diši po smrekovini,« zakliče gospod Franjo. »Kaj je lepšega in zdravejšega, kot tako prosto hoditi po gozdu v jutranjem hladu? Vedno je lep naš gozd, najsi bode spomladi, poleti, jeseni in pozimi.«

(Dalje prihodnjič.)

Fr. Govekar, Rokovnjači. Ljudska igra s petjem v 5 dej. Tretji natisk. Oder, zbirka gledaliških iger, 19. zvezek. V Ljubljani 1928. Založila Tiskovna zadruga. Str. 70. Cena s poštnino vred Din 21.—. Priljubljeno Govekarjevo igro Rokovnjači je izdala Tiskovna zadruga v tretjem natisku. Igra so povsod že tolikokrat proizvajali, da je odveč o njej vsaka beseda. Novi natisk bo dobrodošel vsem podeželskim odrom, ki je še nimajo. Igrali jo bodo zopet in zopet.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 15

DEŽNIKI

Na malo!

Na veliko!

Ustanovljeno 1839

Ceneno češko perje!

1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, napol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 Din in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. Pošiljatve carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštnine prosto. — Vzorec zaštonj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. — Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lobež št. 28 u Pizna, Češkoslovaška. Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1929,

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

»VELIKA PRATIKA« je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri:

J. Blasnika nasl.

tiskarna in litografični zavod

LJUBLJANA, Breg 12

Radio in kmet.

Kakor vsaka nova pridobitev, tako bo tudi radio mogočen mejnik na polju našega kmetijstva. Ako je on postal potreben inteligentu in meščanu, bo tembolj nenadomestljiv za podeželana, kateri je že itak vse bolj oddaljen od ognjišč vseh drugih prosvetnih pripomočkov. Nenadomestljiv pa seveda le v tem slučaju, ako mu bo nudil vse ono, kar mu je potrebno, zanimivo in koristno. Zato naj danes tudi naš list spregovori o radiju besedo, katero nam narekuje le dober namen: pripomoči k razvoju radija na eni ter kulturno povzdigo podeželja na drugi strani.

V to svrhu bo treba temeljitega renoviranja programa in sicer:

1. treba je vnesti v program več poučne in vzgojne tvarine;

2. vsaki dan naj se vsaj dvakrat napove vreme na podlagi najzanesljivejših opazovanj. V to svrhu bolj priporočamo dunajsko nego novosadsko vremensko opazovalnico.

3. Podeželanu namenjeni program naj se oddaja le v večernih urah, a več pozimi nego v poletju.

4. Program naj se po možnosti za celi teden objavi v listih, katere kmet čita, uprava pa naj se drži točnosti.

5. Da bo v enem letu vsaj 50 prijavljenih sprejemnih aparatov, naj se taksa zniža na 10 Din mesečno. Uprava oddajne postaje bo s tem prišla do rednega kritja, mi pa do primerne vira prosvete, napredka in blagostanja. Eden v imenu vseh.

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.

Zitni in drugi pridelki:			
pšenica	1 q	295	do 300
rk	1 q	300	do 315
ječmen	1 q	300	do 315
ovca	1 q	290	do 320
proso	1 q	300	do 350
koruza (nova, sušena)	1 q	325	do 350
ajda	1 q	290	do 300
fižol, ribničan	1 q	600	do 860
krompir	1 q	125	do 200
Seno in slama:			
sladko seno	1 q	100	do 170
kislo seno	1 q	75	do 100
slama	1 q	55	do 75
Goveja živina:			
voll I.	žive teže 1 kg	7-25	do 8-50
voll II.	žive teže 1 kg	6-50	do 7-50
voll III.	žive teže 1 kg	6	do —
teleta	žive teže 1 kg	10	do 12
Prašiči:			
6-8 tednov stari	komad	200	do 300
3-4 mesece stari	komad	360	do 450
5-7 mesecev stari	komad	480	do 500
debeli	žive teže 1 kg	10	do 12-50
debeli	mrtve teže 1 kg	16	do 18
Perotnina:			
piščanec	komad	10	do 35
kokoš	komad	28	do 40
Mleko, maslo, sir, jajca:			
mleko	1 lit.	2-50	do 3
smetana	1 lit.	10	do 14
čajno maslo	1 kg	48	do 60
surovo maslo	1 kg	40	do —
bohinjaški sir	1 kg	28	do 32
sirček	1 kg	8	do 10
jajce	komad	1-50	do 2
Kurivo:			
trda drva	1 m ³	140	do 160
mehka drva	1 m ³	60	do 120

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošne hranilnice št. 14257

reg. zadr. z neomej. zav.

Brzofavke „Kmeti dom“. Telefon št. 2547

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poroštvo ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na 6% brez od-

čistih

večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8.—12.1/2, in od 3.—4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.

Dravska mitnica v Ptuj, ki je obstojala skoraj 100 let ter ovirala promet, se je po sklepu okrajnega zastopa Ptuj dne 31. oktobra t. l. ukinila.

Premogovnik v sredi mesta so odkrili v Lodžu na Poljskem. Posebna komisija bo

preiskala, ali se bo splačalo izkoriščati zaklade, ležeče pod zemljo. Treba bi bilo tudi odkupiti hiše itd.

Praščjereje, ali hočete imeti korist od svojih praščjev? Če to želite, prečitajte si knjigo Naša praščja reja, ki jo je spisal pri-

znani strokovnjak č. g. župnik Anton Oblak in jo je izdala Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Knjiga je za vsakega praščjereja zlata vredna in za napredek njegove praščje reje neobhodno potrebna. Kmetovalci, naročite si jo!

Najboljši in najtrpežnejši
ŠIVALNI STROJI in
KOLESA so:

„Gritzner“
in „Adler“

za dom, obrt in industrijo, v raznih
opremah. — Istotam švicarski
pletilni stroji „Dubled“.
Pisalni stroji „Urania“.

Ugodni plačilni pogoji. Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodl.

Kmetje in kmetice!

kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Varčen gospodar, si nabavi pred zimo, dobro in trpežno blago za obleke in perilo, katero gotovo najde v veliki zalogi in izbiri ter dobri kakovosti pri obče znani priporočljivi

trdki R. Miklauc „Pri škofu“

Lingarjeva ulica. Ljubljana Pred škofijo 3.

Trgovina obstoji že 59 let ter drži v zalogi blago samo dobrih kakovosti iz prvovrstnih tovarn kakor pred vojno.

Trdka pošilja blago na željo tudi po pošti.

Prvovrstno
semensko
pšenico in rž
dobavlja v vsaki
množini

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica 7

Sijojen zaslužek za vsakega!

Din
50 razglednic za 15
100 razglednic za 25
500 razglednic za 100
1000 razglednic za 150
50 različnih detektivskih in pustolovnih romanov za 60 Din razpošilja E. KRIZMAN, Ljubljana. Poštni predal št. 172.

Prava pot v dosego zdravih živcev!

Bolni, utrujeni živci zagrenjujejo življenje, povzročajo mnoge bolezni, kakor bodljaje, trganja, omotico, tesnoba, šumenje v ušesih, motenje v prebavi, pomanjkanje spanja, neveselje do dela in druge slabe pojave.

Vseh bolezni se boste oprostili

le s pristnim Kola Lecithin-om, vitaminov bogatim hranilnim sredstvom. Ta je postal za človeštvo izvor dobrote, pospešuje na čudovit način delovanje telesa, krepi hrbtni mozeg in možgane, jači kite in ude, daje moč in nov življenski pogum. Pristni Kola-Lecithin dosega čuda, dovaja prave hranilne snovi na skrajna mesta krvne tvorbe, oživlja, opogumlja in obrani telo mlado in sveže.

Prepričajte se sami,

da vam nič neresničnega ne obljubljam, kajti v prihodnjih dveh tednih pošljem vsakomur, ki mi piše

popolnoma zastoj

in franko malo škatlico Kola Lecithina in knjigo zdravnika z mnogostransko izkušnjo, ki se je sam moral boriti s to boleznijo. Pišite mi natančen naslov, pošljem vam obljubljeni takoj brezplačno.

**Ernst Pasternack, Berlin S. O.,
Milhaelkirchplatz 13, Abt. 316.**

NAMAKANJE S TRI IZPIRANJE Z BENZIT

DEŽEVNICA V LASTNEM DOMU!

TRDA VODA ŽRE MILO!

Povzroča apnene madeže v perilu!

Deževnica

je mehka voda. — Pri močnem penjenju zajamčuje popolno delovanje pralnega sredstva in tako tudi ugodno poceni pranje. Trda voda je za pranje perila nesposobna, ker naredi milo večinoma neuporabno in tako prepreči penjenje in delovanje pranja.

Mehka voda za pranje!

Najenostavnejše in najboljšo sredstvo, da se trda studenčnica ali voda iz vodovodov omehča, je dodatek nekaj TRI. Zatorej:

K vsaki pralni vodi vedno nekaj polnih pesti TRI!

NAMAKANJE S TRI IZPIRANJE Z BENZIT

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogal Pred škofijo 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uveren, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.